

Wrzos pospolity - *Calluna vulgaris*

Wrzos należy do rodziny roślin wrzosowatych i stanowi nieodzowny, ożywiający element ogrodów w okresie jesiennym.

Stanowisko

Wrzosa najlepiej będą się czuły na stanowiskach nasłonecznionych, lecz osłoniętych od silnych wiatrów. Południowa wystawa domu, rabata przed południowym tarasem, to wymarzone stanowiska. Unikać należy stanowisk cienistych, wilgotnych. W takich warunkach rośliny szybko zaczną chorować, kwitnienie będzie mało obfite, a ich wzrost powolny.

Podłoże

Wrzosowisko można założyć na bardzo lekkich i jałowych glebach. Odczyn podłoża powinien być kwaśny. W tym celu wskazane jest wymieszanie gleby o luźnej konsystencji z kwaśnym torfem w proporcji 1:1.

W przypadku gleby gliniastej, ciężkiej, wilgotnej należy zadać sobie więcej trudu. W pierwszej kolejności należy usunąć około 20cm warstwy podłoża gliniastego.

Następnie przygotować mieszaninę piachu i torfu kwaśnego w proporcjach 1:1, którym zastępujemy usuniętą glinę.

W każdym przypadku warto jest dodać do podłoża kompost. Poprawi on strukturę gleby, użyźni ją nie powodując ograniczenia przepuszczalności.

W celu ochrony płytko rozrastającego się systemu korzeniowego przed suszą, mrozem i zachwaszczaniem, wskazane jest ściółkowanie roślin. Glebę między krzewinkami pokrywamy około 2 cm warstwą np. przekompostowanej, mielonej kory.

Nawożenie

Najodpowiedniejsze nawozy to te, które prócz dokarmiania roślin zakwaszą podłoże. Zwykle można kupić nawozy specjalnie przeznaczone do wrzosów. Można wykorzystać również nawozy do różaneczników bądź iglaków. Bardzo dobre efekty daje użycie nawozów otoczkowych. Są to nawozy o takiej strukturze granulki, że substancje odżywcze uwalniane są do gleby powoli i z intensywnością uzależnioną od wilgotności i temperatury gleby.

Pamiętać należy, by z końcem lipca bezwzględnie zakończyć nawożenie. Niezdrewniałe rośliny są bardzo podatne na wymarzenie.

Pielęgnacja

Pielęgnacja wrzosowiska jest niekłopotliwa. Podstawowym zabiegiem, który należy wykonywać corocznie, to przycinanie roślin. Przycięcie wykonujemy jedynie wiosną. Pędy przycinamy tuż pod obumarłym kwiatem. Cięcie najlepiej wykonywać na przełomie marca i kwietnia.

Zimą rośliny winny być okryte. Wrzosa charakteryzują się podobną mrozoodpornością do róż. Na zimę należy przykryć wrzosowisko gałęziami drzew iglastych. Jeśli zastosujemy inne przykrycie, np. fizeliną, pamiętać trzeba, by w bardziej gorące dni, szczególnie wiosną, odkrywać rośliny. W przeciwnym wypadku brak przewiewu może doprowadzić do rozwoju chorób grzybowych.

Nasadzenia

Wrzosa charakteryzują się dużą różnorodnością pokroju krzewinek oraz barw kwiatów i liści. Możemy wybierać w odmianach rosnących do wysokości od 25 cm do 50 cm. Liście wrzosu mogą mieć barwę od jasno zielonej, przez różne odcienie zieleni, do żółtych, pomarańczowomiedzianych, czy „osrebrzonych”.

Wrzosa zaczyna kwitnąć od lipca do października. Wrzosa „pączkowe” kwitną jeszcze dłużej, aż do nastania mrozów. Kwiaty tych odmian pozostają zamknięte w pąku, przez co nie są zapylane przez owady. Dzięki temu nie tracą swojej dekoracyjności.

Wrzosa najlepiej prezentują się, a także lepiej rosną, gdy posadzone są w grupach. Nasadzenia mogą być wykonywane wyłącznie w obrębie tej grupy roślin. Najczęściej jednak wrzosa łączy się z gatunkami iglastymi, które stanowią dla nich dobre tło i korzystne sąsiedztwo. Są to zwykle formy karłowe sosen, jałowców, świerków. Cennym uzupełnieniem wrzosowisk są trawy ozdobne i niskie odporne na suszę bylin, w tym rośliny cebulowe.

Ochrona wrzosów

Wrzosa posadzone na korzystnych stanowiskach i odpowiednim podłożu są roślinami bardzo wdzięcznymi, rzadko chorującymi.

Inaczej przedstawia się sytuacja w szkółkach roślin ozdobnych i w punktach sprzedaży, gdzie następuje nagromadzenie znacznej ilości sadzonek w niekorzystnych dla nich warunkach (zbyt duża wilgotność, podwyższona temperatura, intensywne nawożenie). Krzewinki atakowane są zazwyczaj przez choroby grzybowe: fytoftorozę, rizoktoniozę, mączniak, szarą pleśń, zgniliznę podstawy pędu.

Wiele z tych chorób jest zwalczana na terenie szkółki i sprzedawcy, czy działkowcy nigdy się z nimi nie spotykają. Jednak dłuższe przetrzymywanie roślin na punkcie sprzedaży może spowodować potrzebę zastosowania odpowiedniego oprysku chemicznym środkiem ochrony roślin – nawet profilaktycznego.

Uwaga: chorobowo zmienione części roślin wyciąć i spalić, a rośliny opryskać:

1. Antifung 20 SL 12% - kl. IV – chroni przed patogenami glebowymi (fytoftoroza, mączniak prawdziwy).
2. Bioczos BR – kl. IV – chroni przed patogenami glebowymi i nalistnymi (fytoftoroza, mączniak prawdziwy).
3. Biosept 33 SL 0,05% - kl.IV – działa kontaktowo. Chroni przed fytoftorozą, zgorzelą zgnilakową, mączniakiem prawdziwym, plamistościami liści i rdzą. Eliminuje glony.
4. Polyversum 0,05% - kl. IV – chroni przed zgorzelą zgnilakową, fytoftorozą i fuzariozą.
5. Rizolex 50 WP 0,1% - kl.IV - działa kontaktowo, stosowany interwencyjnie i zapobiegawczo. Chroni przed rizoktoniozą i opieńkową zgnilizną korzeni.
6. Rovral Flo 255 SC 0,2% - kl. III – działa interwencyjnie i zapobiegawczo. Chroni przed szarą pleśnią, zgnilizną nasion, zgorzelą siewek, zgnilizną sadzonek, fuzariozą, rizoktoniozą, opieńkową zgnilizną korzeni, zamieraniem pędów i rakiem
7. Topsin M 500 SC 0,1% - kl.IV - działa układowo, chroni przed zgorzelą siewek, plamistościami liści, zamieraniem pędów, rakiem i fuzariozą.
8. Topsin M 70 WP 0,1% - jak wyżej
9. Sarfun 500 SC 0,1% - kl.IV – działa układowo. Środek wyniszczający, leczniczy i zapobiegawczy. Chroni przed mączniakiem prawdziwym i rdzą.
10. Sarbrowit 530 SC 0,2% - kl.IV – działa kontaktowo i układowo. Chroni przed zgorzelą siewek, rakiem, plamistościami, zamieraniem pędów i fuzariozą.
11. Sportak Alpha 380 EC 0,05% - kl.IV – działa włącznie i układowo. Środek wyniszczający i zapobiegawczy. Chroni przed zgorzelą siewek, fuzariozą, plamistościami liści, zamieraniem pędów, rakiem oraz rdzą.

Tekst opracowano z wykorzystaniem literatury:

1. Katalog roślin II – drzewa, krzewy, byliny Agencja Promocji Zieleni Sp. z o.o. Związek Szkółkarzy Polskich, Warszawa 2003
2. Artykuł ze strony internetowej - www.wolski.com.pl/teoria.html
3. Ochrona roślin wrzosowatych – prof. dr hab. Gabriel Labanowski, prof. dr hab. Leszek Orlikowski, dr Grażyna Soika, doc. dr hab. Adam Wojdyła, dr Małgorzata Korbin - Wydawnictwo Plantress Sp. z o.o. - 2001